

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BEHAALOSCHA • MAAMAR 3

בהעלתך את הנרות וגו'

« Quand tu élèveras les lampes »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/behaaaloscha/3/

1 בהעלתך את הנרות וגו'. ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה.

« Lorsque tu élèveras les lampes », etc. Rachi explique : lorsqu'Aaron vit la dédicace des princes, il fut contrarié de ne pas y avoir pris part.

אמר לו הקב"ה חייך שלך גדול משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות ועיין במדרש. ולהבין זה גם מ"ש להלן הצאן ובקר ישחט להם כו'

Le Saint béni soit-Il lui dit : « Par ta vie, ta part est plus grande que la leur, car c'est toi qui allumes et apprêtes les lampes. » Voir le Midrach. Pour comprendre cela, ainsi que ce qui est écrit plus loin : « Faudra-t-il abattre pour eux le petit et le gros bétail ? », etc. :

מהו התמיה הלא יש בעולם ע' [שבעים] אומות והם ריבוא רבבות יותר מת"ר [מתנו רבנן] אלף ואוכלים בשר ונמצא להם.

Quel est donc le sujet d'étonnement ? N'y a-t-il pas dans le monde soixante-dix nations, qui sont des myriades de myriades, bien plus de six cent mille, et qui mangent de la viande, laquelle se trouve en quantité suffisante pour elles ?

2 וגם מ"ש אם את כל דגי הים וגו' הלא הם שאלו בשר ולא שאלו דגים כלל.

Et aussi, à propos de ce qui est écrit : « Si l'on prenait tous les poissons de la mer », etc. : n'avaient-ils pas demandé de la viande, et nullement du poisson ?

והענין יובן בהקדים ענין מעשה הקרבנות של הנשיאים שכל נשיא העלה שבטו על ידי קרבנו.

La question s'éclairera en introduisant le sujet des offrandes des princes: chacun d'eux éleva sa tribu au moyen de son offrande.

3 והענין דצ"ל דארז"ל [דאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"ה [עם הארץ] אסור לאכול בשר. דהיינו מפני שאינו יכול להעלות את הבשר כו' וא"כ מוכן מזה שהאדם מעלה ומגביה את המאכל

L'explication est la suivante : il faut comprendre ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : un ignorant (am haaretz) n'a pas le droit de manger de viande. C'est-à-dire qu'il ne peut pas élever la viande, etc. Il ressort donc de là que l'homme élève et fait monter l'aliment.

והיינו מפני שהאדם גבוה יותר שהוא מדבר והוא הראש לכל בחי' הדצי"ח [הדומם צומח חי] וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] לעיל בפי' נשא ע"פ כה תברכו כו'.

Cela tient au fait que l'homme est supérieur, car il est un être parlant (medaber) et se trouve à la tête de tous les niveaux de l'inerte, du végétal et de l'animal, comme cela a été expliqué plus haut, dans la paracha de Nasso, à propos du verset : « Ainsi vous bénirez », etc.

4 ובמ"א משמע להפך דארז"ל [דאמרו רבותינו זכרונם לברכה] רפ"ו דברכות אילן שאכל אדם הראשון חטה היתה שאין התינוק יודע לקרות אביו ואמו עד שיטעום טעם דגן.

Ailleurs, toutefois, c'est le contraire qui semble ressortir. Car nos Sages, de mémoire bénie, ont dit au début du sixième chapitre de Berakhot : « L'arbre dont Adam, le premier homme, mangea était un blé ; car un enfant ne sait pas appeler son père et sa mère avant d'avoir goûté au goût du grain. »

הרי שאדם מקבל הדעת מהחטה וכן אמר ר"נ [רב נחמן] עד דלא אכילנא בישרא דתורא כו'. אך הענין הוא ששניהם אמת שהם למטה מנפש האדם ולמעלה הימנו.

Il en ressort que l'homme reçoit la connaissance (Daat) du blé. Rav Na'hman a dit de même : « Tant que je n'avais pas mangé de viande de bœuf... », etc. Mais l'explication est que les deux affirmations sont vraies : la nourriture est à la fois en dessous de l'âme de l'homme et [aussi] au-dessus d'elle.

5 והיינו כי כל הטעמים של כל מיני צמחים ופירות וכן הבשר של חיות ובהמות שרשם הוא מעולם התהו שהוא בחי' עולם הנקודים שלמעלה מאצילות שהוא ברודים

Autrement dit, les saveurs de toutes les sortes de plantes et de fruits, ainsi que la chair des animaux sauvages et domestiques, ont toutes leur racine dans le Monde de Tohou (Chaos), qui est le niveau du Monde de Nekoudim (Points), situé au-dessus d'Atsilout (Émanation), lequel est Beroudim (Tacheté) ;

והיינו כי שורש כל החי הוא מחיות המרכבה פני אריה הוא מקור נפשות החיות ופני שור הוא מקור נפשות הבהמות ופני נשר הוא מקור נפשות העופות.

car la racine de tout être vivant provient des 'Hayot (créatures vivantes) du Char : la face du lion est la source des âmes des animaux sauvages, la face du bœuf est la source des âmes des animaux domestiques, et la face de l'aigle est la source des âmes des oiseaux.

6 והנה החיות נושאות את הכסא ועל הכסא כו' כמראה אדם הוא בחי' ע"ס [עשר ספירות] דאצילות דעולם התיקון שנתקנו בבחי' פרצוף אדם

Or, les 'Hayot portent le Trône, et « sur le Trône », etc., se trouve « une apparence semblable à celle d'un homme » : c'est le niveau des dix Séfirot d'Atsilout, du Monde de Tikoun (Rectification), qui furent rectifiées sous la forme d'un partzuf (configuration) humain (adam).

והיינו עד"מ סדר והדרגת השתלשלות אברי האדם שהוא רמ"ח אברים ושס"ה גידים וכציור הגוף כמ"כ [כמו כן] מתלבשת הנפש

C'est-à-dire, à titre d'analogie : l'ordre et la gradation dans l'agencement des membres de l'homme, qui compte deux cent quarante-huit membres et trois cent soixante-cinq tendons ; et, de même que le corps a cette forme, l'âme s'y revêt.

שהרי התלבשות הארת הנפש בגוף הוא מתחלק לפי ציור הגוף שבמוח שורה המחשבה וכפה הדבור ובידים כח המעשה

Car le rayonnement de l'âme qui se revêt dans le corps se répartit selon la forme du corps : la pensée réside dans le cerveau, la parole dans la bouche, et le pouvoir d'agir dans les mains.

וזהו שנקרא אדם האלף הוא בחי' מחשבה ודי' דיבור מ' מעשה וכמ"כ [וכמו כן] הוא למעלה בע"ס [בעשר ספירות]

C'est pourquoi il est appelé Adam : l'alef correspond au niveau de la pensée, le dalet à la parole et le mem à l'action. Il en va de même en haut, dans les dix Séfirot

דאצילות משתלשלים בזה הסדר דבחי' אדם והשראת האור בתוכם הוא ממש כפי השראת הנפש בגוף האדם (ועמ"ש מזה בפ' אמור בד"ה ונקדשתי בתוך בניי [בני ישראל]).

d'Atsilout : elles se déploient selon cet ordre du niveau d'Adam, et la lumière repose en elles exactement comme l'âme repose dans le corps de l'homme. (Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Emor, dans le discours commençant par « Je serai sanctifié parmi les enfants d'Israël ».)

ויש בחי' מוחין דקטנות ומוחין דגדלות, משא"כ שארי הברואים כמו בהמות וחיות אין ציור הגוף שלהם שוה לאדם כלל וראשם כפוף ושוה עם

Il existe un niveau de mo'hin de-katnout et un niveau de mo'hin de-gadlout, c'est-à-dire l'intellect dans son état de petitesse et l'intellect dans son état de grandeur. Il n'en va pas ainsi des autres créatures, telles que les animaux domestiques et sauvages : la forme de leur corps ne ressemble nullement à celle de l'homme, et leur tête est inclinée vers le bas, au niveau de

הגוף, וכמ"כ [וכמו כן] סדר המשכתם ממקורם ושרשם שם הוא ג"כ ההשתלשלות והמזיגה באופן אחר ממש (וע' בזהר בראשית ד"ט ע"א ודף כ' ע"ב).

leur corps. De même, l'ordre selon lequel ils sont attirés depuis leur source et leur racine, ainsi que l'enchaînement descendant et le mélange qui s'y opèrent, sont tout à fait différents. (Voir le Zohar, Bereishis, p. 19a et p. 20b.)

והנה החיות שבמרכבה הם נושאות את הכסא דהיינו כמו שהבהמות מגביה' [מגביהים] את האדם הרוכב עליהן כך הם מעלים ונושאים את בחי' אדם שעל הכסא למעלה ממנו

Or, les 'Hayot du Char portent le Trône. C'est-à-dire que, de même que les animaux élèvent l'homme qui les monte, elles élèvent et portent le niveau d'Adam qui se trouve sur le Trône, au-dessus de sa propre place,

והיינו לשרשם שהוא מעולם התהו שלמעלה מאצילות. אכן הם ג"כ נושאות עם הכסא דהיינו שהם נגבהים ומתעלים עם האדם שעל הכסא.

c'est-à-dire à leur racine, qui relève du Monde du Tohou, au-dessus d'Atsilout. Pourtant, elles sont également portées avec le Trône ; autrement dit, elles sont élevées et s'élèvent avec l'homme qui se trouve sur le Trône,

שהוא המגביה ומעלה אותן כמו אדם בעוה"ז מעלה את בשר הבהמה שהבשר מתעלה באכילת אדם שנהפך לדם הנפש ונכלל בבחי' ומדרגת מדבר (ועמ"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער גבי פי' רעייתי).

car c'est lui qui les élève et les fait monter, comme un homme, dans ce monde, élève la viande d'un animal : la viande est élevée par le fait que l'homme la mange, car elle est transformée en sang de l'âme et incluse dans le niveau et le rang de l'être parlant. (Voir également ce qui est écrit dans le discours commençant par « Je dors, mais mon cœur est éveillé », au sujet du sens de « mon bien-aimé ».)

אך מה שעיי"ז נעשה התקשרות נפש האדם בגופו ותוספת השכל זהו בחי' נושאות כו' (ועמ"ש מענין זה בד"ה ששת ימים תאכל מצות כו') :

Mais le fait que, par ce moyen, l'âme de l'homme soit liée à son corps et que son intellect s'accroisse, voilà le niveau de « porter », etc. (Voir également ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Six jours, tu mangeras des matsot », etc.)

7 ב והנה הבשר הוא מבחי' גבורות שלכך הוא סומקא ולכך גם אחר הבירור וההעלאה הוא נכלל בגבורות דקדושה והיינו שע"ז נמשך התלהבות ורשפי אש

2. Or, la viande relève du niveau des Guevourot (retenues) ; c'est pourquoi elle est rouge. Ainsi, même après sa purification et son élévation, elle est incluse dans les Guevourot de sainteté ; autrement dit, par son intermédiaire sont suscités ferveur et éclairs de feu.

והיינו לפי ששרש כל הבהמות וחיות הוא מאריה ושור שבמרכבה והם הם בחי' גבורות וכמ"ש במרכבת יחזקאל בוערות כמראה הלפידים

Cela s'explique par le fait que la racine de tous les animaux domestiques et sauvages se trouve dans le lion et le bœuf du Char, lesquels relèvent eux-mêmes du niveau des Guevourot, comme il est écrit au sujet du Char de Ye'hezkel : « brûlants, comme l'apparence de torches ».

וכן השרפים לשון רשפי אש ולכך גם הבהמות והחיות שנשתלשלו מהם הם ג"כ בחי' גבורות ולכך בשרא היא סומקא כו'.

Il en va de même des Séraphins, dont le nom désigne des éclairs de feu. C'est pourquoi les animaux domestiques et sauvages, qui en sont descendus, relèvent eux aussi du niveau des Guevourot ; ainsi, « la viande est rouge », etc.

8 ועיין בבחי' פ' בשלח ע"פ ויאמר משה בתת ה' לכם בערב בשר לאכול ולחם בבקר כנגד מדת הדין ומדת הרחמים כו'.

Et voyez [Rabbeïnou] Ba'hya, parachat Bechala'h, à propos [du verset] « Et Moché dit : Lorsque Havaya vous donnera, le soir, de la viande à manger, et le matin, du pain » : [ceux-ci] correspondent à l'attribut de rigueur et à l'attribut de miséricorde, etc.

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"ה [עם הארץ] אסור לאכול בשר שאינו יכול להעלו' [להעלות] את הבשר כי מהגבורו' [מהגבורות] יש יותר יניקת החיצוני' [החיצונים] וכמ"ש לקמן ע"פ זאת חקת התורה ויקחו אליך פרה כו'

C'est [le sens de] ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : il est interdit à un homme sans instruction de manger de la viande, car il ne peut pas élever la viande ; en effet, les forces extérieures tirent davantage leur nourriture des Guevourot, comme il sera expliqué plus loin, à propos [du verset] « Ceci est le statut de la Torah... et ils prendront pour toi une génisse », etc. ;

וכמ"ש בזהר פ' נח (דס"ה ע"א) כל רעותיה לאו איהו אלא בבשרא תדיר וע"ש במק"מ [במקדש מלך] בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל], וכיון שאינו יכול להעלותו הבשר מורידו ומשפילו וכמ"ש במ"א ע"פ וגלחה את ראשה.

et comme il est écrit dans le Zohar, parachat Noa'h (p. 65a) : « Son désir tout entier ne porte que sur la viande, constamment. » Voyez également à cet endroit le Mikdash Mele'h, au nom de Rabbi 'Haïm Vital. Puisqu'il ne peut pas l'élever, la viande l'abaisse et le fait déchoir, comme cela est expliqué ailleurs à propos [du verset] « Et elle rasera sa tête. »

אבל התלמיד חכם שמקבל מבחי' חכמה ובחכמה אתברירו ע"כ מברר את הבשר ואז הבשר מוסיף בו התלהבות.

Mais le sage en Torah, qui reçoit du niveau de 'Hokhma (sagesse), et « c'est par la 'Hokhma qu'ils sont raffinés » — il raffine donc la viande, et alors celle-ci ajoute à sa ferveur.

אך מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] אמר מאין לי בשר, פי' שהיה נעלה מאד מבחי' גבורות של הבשר אף כמו שהם לאחר הברור.

Mais Moché notre maître, que la paix soit sur lui, dit : « D'où aurais-je de la viande ? » C'est-à-dire qu'il se situait très au-dessus du niveau des Guevourot de la viande, même telles qu'elles sont après leur raffinement.

שהתלהבות ורשפי אש האהבה הוא עדיין בחי' יש מי שאוהב, וכמשה כתיב ונחנו מה שהוא בחי' אין תכלית הביטול.

Car la ferveur et les flammes ardentes de l'amour relèvent encore du niveau de « il y a quelqu'un qui aime », tandis qu'au sujet de Moché, il est écrit : « Et que sommes-nous ? » : c'est le niveau du néant, le degré ultime de l'annulation de soi (bitoul).

9 ואף שבו יש ג"כ בחי' התלהבות בבחי' גבורות אך ההתלהבות כלולה בבחי' ביטול ואין והוא נק'

Et bien qu'en lui aussi se trouve le niveau de l'ardeur, sous l'aspect des Guevourot (retenues), cette ardeur est incluse dans le niveau de l'annulation de soi (bitoul) et du néant (ayin), et cela est appelé...

בחי' גבורות דאבא, משא"כ הגבורות הנולדים מבירור הבשר הוא בחינת גבורות דאימא או גבורות דז"א שהוא בחי' יש ודבר שנרגש ההתלהבות כו'

le niveau des Guevourot d'Abba ('Hokhma). En revanche, les Guevourot qui naissent de l'affinement de la viande sont le niveau des Guevourot d'Imma (Bina), ou des Guevourot de Zeir Anpin (les attributs émotionnels), lequel relève du yesh (« quelque chose »), d'une entité où l'ardeur est ressentie, etc. ;

והוא מילתא זוטרתא ולמטה מבחי' מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] שהוא בחי' מ"ה [שם מ"ה] תכלית הביטול בחי' אין כנ"ל (ועמ"ש סד"ה והיה מדי חדש בחדשו גבי יבוא כל בשר להשתחוות):

et cela est une chose mineure, d'un niveau inférieur à celui de Moché notre maître, que la paix soit sur lui, qui relève de Mah (« quoi »), du bitoul suprême, du niveau du néant, comme indiqué plus haut. (Voyez aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Et il adviendra, de nouvelle lune en nouvelle lune », à propos de « Toute chair viendra se prosterner ».)

10 וזהו ויאמר משה שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו. פי' שש מאות אלף רגלי

C'est là [le sens de]: «Et Moché dit: "Six cent mille hommes de pied, c'est le peuple au milieu duquel je suis."» C'est-à-dire: les six cent mille hommes de pied

דור המדבר היו תלמידיו שהיו ג"כ מבחי' יסוד אבא שהוא בחי' ביטול וזהו אשר אנכי בקרבו שמשא הוא בחי' מה ואין כנ"ל.

de la génération du désert étaient ses disciples, qui relevaient eux aussi du niveau du Yessod d'Abba ('Hokhma), lequel est le niveau du bitoul. Et c'est là le sens de «au milieu duquel je suis»: Moché est le niveau de mah (quoi) et de ayin (néant), comme indiqué plus haut.

ואתה אמרת בשר אתן להם פי' משה מדבר עם בחי' אור א"ס המלוכש בחכמה שהוא בחי' משה

«Et Toi, Tu as dit: Je leur donnerai de la viande.» C'est-à-dire: Moché s'adresse au niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof) revêtue dans 'Hokhma (sagesse), qui est le niveau de Moché.

וזהו ואתה כי חכמה נק' אתה כו' (ועיין בזהר פ' בלק דף קצ"ג ע"ב) דמשמע שאתה הוא אור א"ס המלוכש בחכמה תתן בשר

Et c'est là le sens de «Et Toi»: car 'Hokhma est appelée «Toi», etc. (Voir aussi le Zohar, Parachat Balak, p. 193b.) Cela implique que Toi, la Lumière infinie revêtue dans 'Hokhma, Tu donneras de la viande.

וזה א"א שיושפל כ"כ [כל כך] ממדרגה גבוה ונעלה שהוא בחי' חכמה ואין שהוא בחי' משה וא"כ איך המזון הנמשך על ידו יהיה הבשר שהבשר מדרגה תחתונה מאד לגבי משה שהוא בחי' יש ובחי' גבורות כו'.

Or, il est impossible que cela soit abaissé à ce point depuis un niveau si élevé et sublime, qui est celui de 'Hokhma et de ayin, le niveau de Moché. Dès lors, comment la nourriture attirée par son intermédiaire pourrait-elle être de la viande ? Car la viande est d'un niveau très inférieur par rapport à Moché : elle relève du niveau de yesh et des Guevourot, etc.

וזהו הצאן ובקר ישחט להם. פ"י מאחר שהם מבחי' גבורות ולכן צריכין שחיטה (ע' [עיינן] בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' ראה ופ' שמיני) וא"כ איך אפשר להיות למאכל להם שהם מיסוד אבא תכלית הביטול כנ"ל.

Et c'est là le sens de : «Abattra-t-on pour eux des troupeaux de petit et de gros bétail ? » C'est-à-dire : puisqu'ils relèvent du niveau des Guevourot, ils doivent être abattus rituellement (voir le Likkutei Torah du Arizal, Parachat Re'eh et Parachat Shemini) ; dès lors, comment pourraient-ils servir de nourriture à ceux qui relèvent du Yessod d'Abba, du bitoul le plus absolu, comme indiqué plus haut ?

אם את כל דגי הים כו' פ"י דגים הם בחי' נעלה מצאן ובקר שהם א"צ [אין צריך / אינו צריך] שחיטה. ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם נמוכים לנגד מדרגתם וא"א שימצא להם כו' ועיין מזה לקמן:

«Si tous les poissons de la mer...», etc. : c'est-à-dire que les poissons relèvent d'un niveau supérieur à celui des troupeaux de petit et de gros bétail, car ils n'ont pas besoin d'être abattus rituellement. Et pourtant, ils restent inférieurs par rapport à leur niveau, et il est impossible qu'on en trouve pour eux, etc. Voir à ce sujet plus loin.

11 ג ויאמר ה' אל משה היד ה' תקצר. פ"י עם היות שהאמת שאתה נעלה מאד מבחי' היש דבשר כי אתה בחי' מ"ה [שם מ"ה] וביטול אעפ"כ [אף על פי כן] היד ה' תקצר. בתמיה.

3. « Et Havaya dit à Moché : La main de Havaya serait-elle trop courte ? » Cela signifie que, bien qu'il soit vrai que vous vous situez très au-dessus du niveau du yesh de la chair, puisque vous êtes du niveau de Mah et du bitoul, néanmoins : « La main de Havaya serait-elle trop courte ? » [C'est une question posée] avec étonnement.

והיינו שיוכל להמשיך ולישפל אף מהאין דחכמה שהוא נעלה מאד להתלבש ולהתגלות למטה מטה בגבורות והיש של הבשר שגם בכח' היש של הבשר יתגלה הביטול דחכמה.

Cela signifie qu'elle peut faire descendre et abaisser même depuis le ayin de 'Hokhma, qui est très élevé, afin de s'en revêtir et de se révéler tout en bas, dans les Guevourot et le yesh de la chair ; ainsi, même au niveau du yesh de la chair, le bitoul de 'Hokhma se révélera.

כי יד ה' יוכל לישפל מאד למטה מטה (וכמ"ש במ"א בענין המגביהי לשבת שלכך המשפילי לראות בשמים ובארץ בהשוואה אחת וכענין היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים כו' וכה"ג [וכה"א גוונא] נת' [נתבאר] בפ"י לב"י ובשרי ירננו אל אל חי.

Car la main de Havaya peut descendre très bas, tout en bas. (Comme cela est expliqué ailleurs à propos de « Celui qui siège dans les hauteurs », et c'est pourquoi Il « regarde vers le bas, vers les cieux et la terre », de façon égale ; de même, à propos de « la grande main que Havaya déploya en Égypte », etc. Une idée semblable est expliquée au sujet du sens de « Mon cœur et ma chair chantent de joie vers le D.ieu vivant » :

שלהיות נמשך הביטול בלבי ובשרי שהם גשמיים הוא דייקא כאשר ירננו אל אל חי מהותו ועצמותו ית' כמ"ש בד"ה וארשתיך לי כו' ובמתן תורה ההרים רקדו דהיינו אף הרים גבנונים בפ' בת' דפסחים (דק"ח ע"ב)

le bitoul ne se répand dans « mon cœur et ma chair », qui sont physiques, que lorsqu'ils « chantent de joie vers le D.ieu vivant », vers Son Être même et Son Essence, béni soit-Il, comme il est expliqué dans le discours qui commence par « Et Je te fiancerai à Moi », etc. Et, lors du Don de la Torah, « les montagnes bondirent » : c'est-à-dire même les montagnes bosselées, [comme il est dit] dans le dernier chapitre de Pessa'him.) (p. 118b)

ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה ענין שניתנה תורה על הר סיני כש"כ [כל שכן] שבנקל יותר שיומשך הביטול בבחינת בשר כו', וז"ש [וזהו שכתוב] לע"ל [לעתיד לבוא] והיה מדי חדש כו' יבא כל בשר להשתחוות לפני.

Et voyez ce qui est écrit plus haut, dans le discours qui commence par « Le sens du fait que la Torah fut donnée sur le mont Sinaï ». À plus forte raison, le bitoul peut-il être aisément encore davantage attiré dans le niveau de la chair, etc. C'est ce qui est écrit au sujet des Temps futurs : « Et il arrivera, de nouvelle lune en nouvelle lune », etc., « toute chair viendra se prosterner devant Moi ».

שהרבותא היא שאפילו בבחי' כל בשר שהוא בחי' גבורות ויש יומשך בחי' ההשתחוואה וביטול עליון וכמ"ש במ"א.

Car la nouveauté est que, même dans le niveau de « toute chair », qui est celui des Guevourot et du yesh, sera attiré le niveau de la prosternation et du bitoul suprême, comme cela est expliqué ailleurs.

12 וזה היה ענין השליו שהיו עופות שמנים מאד כדאיתא בגמ' [בגמרא] דיומא דע"ה ב' ומסקינן לה אתליסר ריפתי ואחרונה אינה נאכלת אלא ע"י תערובות מרוב השומן הנבלע בה וכ"ש [וכל שכן] העליונות.

Et tel était le cas de la caille (selav), qui était un oiseau très gras, comme il est rapporté dans la Guemara, [traité] Yoma, p. 75b : on la posait sur treize pains, et le dernier ne pouvait être mangé qu'en le mélangeant [à d'autres aliments], tant il était imprégné de graisse ; à plus forte raison en allait-il ainsi des pains situés au-dessus.

13 והענין כי שמן הוא בחי' חכמה שהוא חכים ולא בחכמה ידיעא כו', ובעוה"ז הגשמי ג"כ השמן הוא בחי' חכמה שנשתלשל מבחי' חכמה שלמעלה, והתורה שהיא בחי' חכמה עילאה נק' שמן כו'.

L'explication est que l'huile correspond au niveau de 'Hokhma (sagesse), laquelle « est sage, mais non par une sagesse connue », etc. Dans le monde matériel également, l'huile correspond au niveau de 'Hokhma, issue du niveau de 'Hokhma d'en haut. Et la Torah, qui correspond au niveau de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), est appelée « huile », etc.

14 וזהו ענין השליו ששמן שהוא בחי' חכמה נמשך ונתפשט בבשר. שבשר השליו הוא בחי' גבורות והשמן שבה הוא בחי' חכמה בחינת מ"ה [שם מ"ה] ואין. והיינו שנמשך הביטול גם בבחי' היש דבשר.

Et voici ce qu'est l'affaire des cailles: l'huile (shemen), qui correspond au niveau de la 'Hokhma, fut attirée et se répandit dans la chair. Car la chair des cailles correspond au niveau des Guevourot (rigueurs), tandis que le shemen (graisse, huile) qu'elle contient correspond au niveau de la 'Hokhma, au niveau de Mah et ayin (néant). Autrement dit, l'annulation de soi (bitoul) est attirée jusque dans le niveau du yéch (existence) de la chair.

וזהו היד ה' תקצר. שיוכל להמשיך מבחי' אין דח"ע [דחכמה עילאה] גם לתוך הבשר עם היותו מצד עצם בחי' יש וגבורות, וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] בענין כי יסוד אבא ארוך היינו השפעת כח הביטול.

Et voici ce que signifie: « La main de Havaya serait-elle trop courte ? » : elle peut attirer le niveau de l'ayin de la 'Hokhma supérieure jusque dans la chair, bien que celle-ci soit, par essence, du niveau du yéch et des Guevourot. Comme il est écrit dans Etz Chaim à propos du fait que le Yessod d'Abba est long : cela désigne l'influence du pouvoir du bitoul.

15 והיינו כי השליו הוא נמשך ג"כ מבחי' פני נשר שבמרכבה שהוא נשמת כל העופות

Cela signifie que la caille aussi provient du niveau de la face de l'aigle dans le Char céleste, qui est la racine de l'âme de tous les oiseaux ;

אך שמבחי' נשר מתהוים כל העופות שאינן מעורבים בשומן כ"כ [כל כך] שהם רק בחי' בשר וגבורות ויש בלבד.

mais du niveau de l'aigle proviennent tous les oiseaux qui ne sont pas tellement mêlés de graisse, et qui ne sont que viande, Guevourot (retenue) et yesh (quelque chose).

אמנם זה השליו הוא מעורב בשומן כ"כ [כל כך] והיינו שנמשך לתוכו מבחי' שמן ח"ע [חכמה עילאה] בחי' אין

Cette caille, en revanche, est tellement mêlée de graisse ; autrement dit, l'huile du niveau de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), le niveau de ayin (néant), est attirée en elle,

שהוא בחי' הרכבה והתכללות חו"ג [חסד וגבורה] ביחד שלתוך גבורות דיש דבשר השליו נמשך בחי' חסד דחכמה להמתיק הגבורות והוא השמן כו'.

qui est le niveau de l'association et de l'inclusion mutuelle du 'Hessed (bonté) et de la Guevoura (retenue) : dans les Guevourot du yesh de la viande de la caille est attiré le niveau du 'Hessed de la 'Hokhma, afin d'adoucir les Guevourot ; c'est là l'huile, etc.

16 וכמו העלאת נרות המנורה שהשמן נבלע ונמשך בפתיחה ועי"ז דולקת הפתילה באור.

Et cela ressemble à l'élévation des lampes de la Menorah : l'huile est absorbée et pénètre dans la mèche, et c'est ainsi que la mèche brûle en diffusant de la lumière.

שהוא ג"כ התכללות חו"ג [חסד וגבורה] חסד דחכמה הוא השמן ואור דפתילה הוא בחינת הגבורות והתלהבות, שהפתילה היא בחי' יש ונכל לת באור והוא ענין העלאת נפש האדם בבחי' רצוא והתלהבות.

Il s'agit là aussi de l'inclusion réciproque de 'Hessed (bonté) et de Guevoura (retenue) : le 'Hessed de la 'Hokhma (sagesse) est l'huile, et la lumière de la mèche correspond au niveau des Guevourot et de l'ardeur. Car la mèche est du niveau du yesh (quelque chose), et elle est incluse dans la lumière ; c'est là le mouvement d'élévation de l'âme humaine selon le mode du ratso (élan) et de l'ardeur.

אך הנה העלאה זו הוא ע"י השמן שהוא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] דהיינו שנמשך ג"כ בחי' ביטול דח"ע [דחכמה עילאה] בהתלהבות כו'

Cependant, cette élévation s'accomplit par l'huile, qui est du niveau de la 'Hokhma supérieure ; autrement dit, le niveau de l'annulation de soi (bitoul) propre à la 'Hokhma supérieure est également attiré dans l'ardeur, etc.

(ועמ"ש מענין השמן והפתילה ע"פ כי אתה נרי הוי". ובד"ה ת"ר [תנו רבנן] מצות נר חנוכה) וזהו כענין השליו שהשמן נתפשט בהגבורות דבשר כנ"ל:

(Voyez ce qui est écrit au sujet de l'huile et de la mèche à propos du verset « Car Tu es ma lampe, Havaya », ainsi que dans le discours qui commence par « Nos Sages ont enseigné : la mitsva de la lampe de 'Hanouka ». Et cela ressemble à l'histoire des cailles, où l'huile s'est répandue dans les Guevourot de la viande, comme mentionné plus haut.

17 ד וזהו ענין שלך גדול משלהם דהיינו מקרבנות הנשיאים כי הנה הקרבן נקי אכילת מזבח שכמו ע"י אכילה נתברר הבשר ונולד מזה התלהבות ורשפי אש כך עדי"ז הוא ג"כ אכילת מזבח

4. Tel est le sens de « le vôtre est plus grand que le leur », c'est-à-dire plus grand que les offrandes des princes. En effet, l'offrande est appelée « la nourriture de l'autel » : de même que, par la consommation, la viande est raffinée et qu'il en naît de l'ardeur et des flammes de feu, ainsi en vait-il également de la nourriture de l'autel,

רק שהוא בבחינה גבוה הרבה יותר וכמ"ש במ"א ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] משחרב בהמ"ק [בית המקדש] שולחנו של אדם מכפר עליו.

si ce n'est que cela se situe à un niveau bien plus élevé, comme il est expliqué ailleurs. C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Depuis la destruction du Temple, la table d'un homme expie pour lui. »

18 וזה היה ענין הקרבנות של הנשיאים שכל נשיא העלה שבטו ע"י קרבנו דהיינו שע"י נמשך בשבטו בחי' הרצוא והתלהבות ע"י הקרבן שהקריב שנק' אכילת מזבח כו',

Et tel était le sens des offrandes des princes : chaque prince élevait sa tribu par son offrande ; autrement dit, par celle-ci, le niveau du ratso (élan vers le haut) et de l'ardeur était attiré dans sa tribu, grâce à l'offrande qu'il avait présentée, appelée « la consommation de l'autel », etc.

אכן בחיי אהרן שמדליק ומטיב את נרות המנורה הוא גדול מקרבנות הנ"ל, כי הנה המנורה היא בחיי מלי דאצילות, והי"ב שבטים הם מרכבה דבחי מלי

Mais le niveau d'Aharon, qui allume et prépare les lampes de la Menora, est supérieur aux offrandes mentionnées plus haut. En effet, la Menora correspond au niveau de Mal'hout (souveraineté) d'Atsilout (Émanation), et les douze tribus sont un char pour le niveau de Mal'hout,

שהם הנקי י"ב בקר שלשה פונים צפונה כו' והים עליהם מלמעלה, הים היינו המלי דאצי שהוא עליהם מלמעלה

elles sont ce que l'on appelle les douze bœufs, «trois tournés vers le nord», etc., «et la Mer reposait sur eux, au-dessus». La «Mer» est la Mal'hout d'Atsilout, qui se trouve au-dessus d'eux.

(ולכן הנשיאים הקריבו י"ב בקר לעולה דהיינו כמ"ש ששם עלו שבטים כו' ועלי [ועליה] זו הוא ע"ד והחיות נושאות את הכסא), ואהרן שהעלה נרות המנורה

(C'est pourquoi les princes offrirent douze bœufs en holocauste, comme il est écrit : «Car là monterent les tribus», etc. ; cette ascension est à la manière de «les 'Hayot portent le Trône»). Et Aharon, qui élevait les lampes de la Menora,

היינו ג"כ לכללות י"ב שבטים הנכללים בבחי מלי שהשפיע בהם ג"כ ההעלאה שיהיה לכל או"א [אחד ואחד] מישראל בחיי העלאה זו. והעלאה זו הוא ג"כ בחיי גבורות ורשפי אש.

agissait lui aussi pour les douze tribus dans leur expression générale et collective, incluses dans le niveau de Mal'hout ; il leur conféra également cette élévation, afin que chaque Juif possède ce niveau d'élévation. Cette élévation est elle aussi un niveau de Guevourots et de flammes ardentes.

19 ואהרן בעצמו הוא חסד אך לכנס"י [לכנסת ישראל] השפיע בחיי גבורות והיינו לפי שהוא שושבינא דמטרוניתא שמגביה ומעלה כנס"י [כנסת ישראל] לגבי מלכא קדישא והוא ע"י הגבורות שהם בחיי העלאה.

Aharon lui-même est 'Hessed (bonté), mais il conféra à la Congrégation d'Israël (Knesset Israël) le niveau des Guevourot (retenues). C'est parce qu'il est «le compagnon de la Reine» (chouchvina démetronita), qui élève et fait monter la Congrégation d'Israël vers le Roi saint ; cela se fait par les Guevourot, qui sont le niveau de l'élévation.

וזהו ענין העלאת הנרות, אך גבורות אלו אינן בבחי' יש כמו ההעלאה שמכירור הבשר שהוא בחי' יש.

Tel est le sens de l'élévation des lampes. Mais ces Guevourot ne sont pas de l'ordre du yesh (quelque chose), comme l'élévation qui résulte du raffinement de la viande, laquelle relève du yesh.

אלא הם בבחי' אין וביטול שהרי מעורבים בשמן ופתילה ואור אשר עם היות כירור והעלאת

Elles sont au contraire de l'ordre du ayin (néant) et de l'annulation de soi (bitoul), car elles sont mêlées à l'huile, à la mèche et à la lumière : bien que le raffinement et l'élévation de

הפתילה היא בחי' גבורות דיש אכן ע"י השמן הנבלע בה שהוא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] ביטול ואין ע"י נעשה ההעלאה והגבורות בבחי' אין וביטול כו'.

la mèche relèvent des Guevourot du yesh, néanmoins, grâce à l'huile qui y est absorbée — laquelle est le niveau de la 'Hokhma supérieure (Hokhma Ila'a), du bitoul et du ayin —, l'élévation et les Guevourot en viennent à être de l'ordre du ayin et du bitoul, etc.

20 ולכן הוא גדול מקרבנות הנשיאים שנקי אכילת מזבח שההעלאה נמשך מכירור הבשר שהגבורות הוא

עדיין בחי' יש מי שאוהב

C'est pourquoi cela est supérieur aux offrandes des princes, appelées «la consommation de l'autel»: l'élévation y procède du raffinement de la viande, dont les Guevourot (retenue) relèvent encore du niveau de «il y a quelqu'un qui aime».

והיינו כי הי"ב בקר הם בעולם הבריאה ואימא מקננא בכורסיא והגבורות הנמשכי' [הנמשכים / הנמשכין] מבחי' בינה כשמקננא בבריאה הוא בחי' יש כו'.

C'est-à-dire que les douze bœufs se trouvent dans le Monde de Béria (Création), et qu'«Imma niche dans le Trône»; les Guevourot qui procèdent du niveau de Bina (compréhension), lorsqu'elle niche en Béria, relèvent du niveau de yesh (quelque chose), etc.

אבל אהרן בהדלקת המנורה המשיך במלי' שהיא המנורה גם מבחי' אבא להיות אבא יסד ברתא שהחכמה היא בחי' אין וביטול.

Mais Aharon, en allumant la Menora, fit également descendre dans Mal'hout (souveraineté), qui est la Menora, quelque chose du niveau d'Abba ('Hokhma), selon le principe «Abba fonda la fille»; car 'Hokhma est le niveau de ayin (néant) et d'annulation de soi (bitoul).

21 ולכן עם היות שהשפיע בה בחי גבורות דאימא ג"כ להיות עי"ז העלאה וזהו ענין שושבינא דמטרוניתא, אך אין הגבורות בבחי יש

Ainsi, bien qu'il ait également fait descendre en elle le niveau des Guevouro t d'Imma (Bina), afin que s'opère par là une élévation — ce qui constitue le rôle du «paranymphe de la reine» —, les Guevouro t ne sont toutefois pas selon le mode du yesh (quelque chose),

כמו ההעלאה שע"י הבינה לבד דמקננא בכורסיי שבקרבתות הנשיאים, כ"א הם בבחי אין וביטול ע"י גילוי הח"ע [החכמה עילאה] אבא דמקנן באצילות כו' והיינו שמשפיע בה מבחי או"א [אבא ואימא] יחד וזהו ענין השמן והאור.

contrairement à l'élévation qui s'accomplit par la seule Bina, laquelle «réside dans le Trône», comme dans les offrandes des princes; elles sont au contraire selon le mode du ayin (néant) et de l'annulation de soi (bitoul), par la révélation de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ilaa), «Abba, qui réside dans Atsilout», etc. Autrement dit, il lui fait descendre du niveau d'Abba et d'Imma ensemble; c'est là le sens de l'huile et de la lumière.

(ע' [עיינן] בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' בהעלותך סד"ה מצות הדלקת נרות ועיינן עוד בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' וירא בענין כי ארנון גבול מואב כו' ע' ד בחכמה יסד ארץ) ונמצא שאהרן הוא ממוצע בין הנשיאים ומרע"ה [ומשה רבינו עליו השלום].

(Voir le Likkutei Torah de l'Arizal, Parachat Beha'alotcha, à la fin du passage commençant par «La mitsva d'allumer les lampes»; voir également le Likkutei Torah de l'Arizal, Parachat Vayera, à propos de «Car Arnon est la frontière de Moav», etc., dans le sens de «C'est par la 'Hokhma qu'Il fonda la terre».) Il s'ensuit qu'Aharon se tient entre les princes et Moché notre maître, que la paix soit sur lui.

שמשה הוא בחי מה ואין תכלית הביטול ונקי שושבינא דמלכא פ"י שנעלה מבחי ז"א הנקי מלכא מאחר שהוא שושבינא דילי [דיליה] והוא הממשיך מלמעלה למטה.

Car Moché est le niveau de mah (quoi) et de ayin, l'annulation la plus absolue, et il est appelé «le paranymphe du Roi» (chouchvina demalka): cela signifie qu'il est supérieur au niveau de Zeir Anpin (les attributs émotionnels), appelé «le Roi», puisqu'il est Son paranymphe; c'est lui qui fait descendre l'influx d'en haut vers le bas.

22 והנשיאים הן בחי' העלאה ממטה למעלה מעולם הבריאה בגבורות ורשפי אש שמבחי' בינה דמקנא בבריאה שהוא בחי' יש.

Et les princes représentent le niveau de l'élévation d'en bas vers le haut, depuis le Monde de Béria (Création), par les Guevourots (forces de retenue) et les flammes ardentes qui proviennent du niveau de Bina (compréhension), lorsqu'elle réside en Béria, lequel est le niveau du yesh (quelque chose).

ואהרן נקרא שושבינא דמטרוניתא שהוא המעלה כללות נשמות ישראל ומאחר שהוא המעלה אותם מוכרח שהוא למעלה מהם כו'

Et Aharon est appelé « le garçon d'honneur de la Reine » (chouchvina dematronita), car c'est lui qui élève dans leur ensemble les âmes d'Israël ; et puisqu'il est celui qui les élève, il doit nécessairement être au-dessus d'elles, etc. ;

והיינו שמשפיע בהם מבחי' או"א [אבא ואימא] שע"ז ההעלאה הוא בבחי' אין וביטול כו' וזהו שהוא בחי' ממוצע בין הנשיאים ומרע"ה [ומשה רבינו עליו השלום]

c'est-à-dire qu'il leur dispense du niveau d'Abba et Imma ('Hokhma et Bina), de sorte que leur élévation se fait ainsi dans l'aspect du néant et de l'annulation de soi (bitoul), etc. C'est pourquoi il représente un niveau intermédiaire entre les princes et Moché notre maître, que la paix soit sur lui :

כי בצד א' הוא כמו בחי' הנשיאים שהוא המעלה כנ"י [כנסת ישראל] ממטה למעלה. משא"כ בחי' משה שהוא להמשיך גילוי אור א"ס מלמעלה למטה.

car, d'un côté, il ressemble au niveau des princes, en ce qu'il élève la Congrégation d'Israël d'en bas vers le haut ; tandis que le niveau de Moché consiste à faire descendre la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof) d'en haut vers le bas.

אך עכ"ז [עם כל זה] בצד א' הוא כמו בחי' משה בהיות העלאה זו היא ע"י המשכת החכמה שהוא בחי' ביטול ואין כו'. ועל ידי המשכה זו דייקא הוא ההעלאה.

Pourtant, à un autre égard, il ressemble au niveau de Moché, puisque cette élévation s'opère par la diffusion de 'Hokhma (sagesse), qui est le niveau du bitoul et du néant, etc. C'est précisément par cette diffusion que l'élévation se réalise.

וזהו ענין שלך גדול משלהם (ועיין מ"ש כה"ג [כהאי גוונא] ע"פ להקריב לי במועדו שתפלת כל ימות החול נמשך משבת ע"י אמצעית המועדים שהם בחי' ממוצע כו')

Et c'est là le sens de «la vôtre est plus grande que la leur». (Voyez également ce qui est écrit dans le même esprit sur [le verset] «pour Me l'offrir au temps fixé» : la prière de tous les jours de semaine est tirée du Chabbat par l'intermédiaire des fêtes, qui représentent un niveau intermédiaire, etc.,

בחי' מוחין דאימא המחברים וממשיכים הארת מוחין דאבא בהמדות ועיין בבה"ז [בביאורי הזהר] ר"פ ויצא ע"פ ויצא יעקב מבאר שבע כו'.

le niveau des mo'hin d'Imma, qui relie et font descendre le rayonnement des mo'hin d'Abba dans les attributs émotionnels (midot). Voyez aussi Biurei HaZohar, au début de la paracha Vayetse, sur [le verset] «Et Yaakov sortit de Be'er Cheva», etc.

והנה ענין זה קרוב ג"כ למשנ"ת [למה שנתבאר] לעיל בדיבור הראשון שע"פ בהעלותך כו' שענין ההפרש בין אה"ר [אהבה רבה] שמשפיע אהרן לבחי' אה"ע [אהבת עולם]. שבחי' אה"ר [אהבה רבה] היא הנמשך מבחי' ראייה והיינו כי ראייה היא בחי' חכמה.

Or, ce sujet est également proche de ce qui a été expliqué plus haut, dans le premier discours sur «Lorsque tu élèveras», etc., au sujet de la différence entre l'ahava rabba (grand amour), qu'Aharon fait rayonner, et l'ahavat olam («amour du monde») : l'ahava rabba est celle qui est tirée du niveau de la vision, car la vision est le niveau de 'Hokhma.

ומזה נמשך האה"ר [האהבה רבה] שהגבורות ורשפי אש אינן בשביל לרוות נפשו הצמאה לבד שזהו בחי' יש מי שאוהב רק האהבה הוא להיות נגלה כבוד ה' שיהיה הגילוי למטה כמו למעלה

De là découle l'amour immense, dans lequel les Guevourot et les flammes ardentes ne visent pas seulement à apaiser la soif de sa propre âme — ce qui relève du niveau de « celui qui aime » ; cet amour a plutôt pour objet que la gloire de D.ieu soit révélée, et que la révélation ait lieu ici-bas comme en haut.

והנה מיתוק גבורות אלו ושיהיה הגילוי למטה כמו למעלה זהו בחינת משה שושבינא דמלכא וכמ"ש במ"א ע"פ משה ידבר כו' ע"ש):

Or, adoucir ces Guevourot et faire en sorte que la révélation ait lieu ici-bas comme en haut, c'est le niveau de Moché, « le garçon d'honneur du Roi », comme cela est expliqué ailleurs à propos [du verset] « Moché parlera », etc. ; voir là-bas.)

23 ה והנה להבין בתוספת ביאור מעט בענין השליו הנה לקמן מבואר שהעופות הן נמשכים מבחי' כרובים

ועמ"ש ע"פ שמן תורק שמך ע"כ עלמות אהבוך ג"כ כענין משנ"ת [מה שנתבאר] בדרוש זה

5. À présent, afin de comprendre la question des cailles avec quelques explications supplémentaires : il est expliqué plus loin que les oiseaux procèdent du niveau des Kérouvim (chérubins). Voir aussi ce qui est écrit à propos du verset «Ton nom est une huile répandue ; c'est pourquoi les jeunes filles t'aiment», qui rejoint également ce qui a été expliqué dans ce discours,

והוא שלפי שבחי' התורה שהיא בחי' שמן הוא גבוה מאד ע"כ יכול לימשך מטה מטה עד גם בבחי' עלמות שהוא בחי' מי שלבו אטום

à savoir que le niveau de la Torah, qui est celui de l'huile, étant très élevé, il peut donc être attiré très bas, jusque dans le niveau des jeunes filles, qui désigne celui dont le cœur est fermé ;

והיינו שע"ז לבי ובשרי ירננו כו' כנ"ל, וגם שליו מלשון שלוח כמ"ש בגמרא דיומא (דע"ה ב') צדיקים אוכלין אותו בשלוח.

c'est ainsi que «mon cœur et ma chair chantent de joie», etc., comme mentionné plus haut. De plus, le mot selav (caille) est apparenté au mot shalvah (tranquillité), comme le dit la Guemara, [traité] Yoma (p. 75b) : «Les justes en mangent dans la tranquillité.»

ופי' שלוח י"ל [יש לומר] ע"ד מ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בענין ועבודת הצדקה השקט ובטח ע"ש היטב והיינו בחי' אהל כל יצען כל יסע יתידותיו לנצח כמ"ש מזה סד"ה שובה ישראל עד,

Le sens de shalvah peut s'expliquer dans le même esprit que ce qui est écrit dans Iggeres HaKodesh au sujet de «l'œuvre de la tsédaka : quiétude et sécurité» (voir attentivement là-bas). Il s'agit du niveau de «la tente qui ne sera pas déplacée, dont les piquets ne seront jamais arrachés», comme il est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par «Reviens, ô Israël, jusqu'à...» ;

והיינו לפי שהשמן והביטול נמשך ממקום עליון מבחי' חכמה עילאה דכולא דשקיט ואשתכיך כו' ועיין בזהר פ' נשא דקכ"ח ע"ב

Cela tient au fait que l'huile et l'annulation de soi (bitoul) sont attirées d'un lieu supérieur, du niveau de la 'Hokhma supérieure de tout (Hokhma Ila'a), qui est calme et silencieuse, etc. Voir aussi le Zohar, Parachat Nasso, p. 128b.

וזהו מ"ש ויהי בערב ותעל השליו כו' ובבקר היתה שכבת הטל כו', הרי שיש יחוס ושייכות קצת זה לזה

Et c'est là le sens de ce qui est écrit : «Le soir venu, les cailles montèrent», etc., «et le matin, il y avait une couche de rosée», etc. Il y a donc un certain rapport et un lien entre l'une et l'autre.

וכן בתהלים ס"י ק"ה שאל ויבא שליו ולחם שמים ישביעם ועיין בזהר פ' לך לך (דפ"ח ע"א) ע"פ כשמן הטוב כו' כטל חרמון כו' איהו שמן ואיהו טל כו'.

De même, dans les Psaumes, chapitre 105 : «Ils demandèrent, et Il fit venir des cailles ; Il les rassasia du pain du ciel.» Voir aussi le Zohar, Parachat Le'h Le'ha (p. 88a), à propos de «Comme l'huile précieuse», etc., «comme la rosée du 'Hermon», etc. : «C'est l'huile et c'est la rosée», etc.

ובמא"א [ובמאורי אור] אות ש' סע"י [סע"ף] נ' פ"י שהבשר שרשו משם אלקים והשליו שרשו משני השמות הוי" אלקים ע"ש ויש לבאר ע"פ משנ"ת [מה שנתבאר].

Et dans Me'orei Or, lettre shin, section 50, il est expliqué que la viande a sa racine dans le Nom Elokim, tandis que la caille a sa racine dans les deux Noms Havaya [et] Elokim ; voir là-bas. Cela peut s'expliquer à la lumière de ce qui a été expliqué [ici].

ובזה יובן המעשה דרבב"ח [דרכה בר בר חנה] בב"ב [בבבא בתרא] (דע"ג ב') בענין הנהו אוו"ז דשמטי גדפייהו משמנייהו וקא נגדי נחלי דמשחא מתותייהו אמינא אית לן בגווייכו חולקא לעלמא דאתי כו'.

Ainsi s'éclaire le récit de Rabbah bar bar Chanah dans Bava Basra (p. 73b), au sujet de ces oies dont les ailes se détachaient sous l'effet de leur graisse et sous lesquelles coulaient des ruisseaux d'huile : «Je dis : Avons-nous une part parmi vous dans le Monde futur?», etc.

והיינו שלעתיד יומשך ויתגלה ח"ע [חכמה עילאה] גם למטה מטה בבחי' היש שהוא ענין יבא כל בשר להשתחוות כנ"ל.

Cela signifie que, dans les temps futurs, la 'Hokhma supérieure se répandra et se révélera jusque tout en bas, au niveau du yesh (quelque chose) ; c'est là le sens de «toute chair viendra se prosterner», comme mentionné plus haut.

24 ובתרגום שני דמגלת אסתר בפסוק ישנו עם א' במלשינות המן שבערב יוהכ"פ [יום הכפורים] נכסין חיוון ואווזין ואכלין ושתיין כו'.

Et dans le Targoum Chéni sur la Meguilat Esther, à propos du verset « Il y a un certain peuple », parmi les calomnies de Haman, [il est dit] qu'à la veille de Yom Kippour, ils abattent des animaux et des oies, mangent et boivent, etc.

ומה שאמר אווזי דייקא לפי שבה יש הרמז להתפשטות וגילוי ח"ע [חכמה עילאה] גם למטה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בברכות דנ"ז א' הרואה אווז בחלום יצפה לחכמה שנאמר חכמות בחוץ תרונה.

La raison pour laquelle il mentionne précisément des « oies », c'est qu'elles évoquent la diffusion et la révélation de la 'Hokhma supérieure, même ici-bas ; ainsi que l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie, dans Berachos, p. 57a : « Celui qui voit une oie en rêve peut espérer accéder à la sagesse », comme il est dit : « Les sages (hokhmot) proclament au-dehors. »

25 והיינו חכמות דייקא תרי היינו שע"י התגלות ח"ע [חכמה עילאה] בח"ת [בחכמה תתאה]. נמשך ג"כ בחוץ. ועמ"ש בענין חכמות בחוץ כפ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת לקדשו,

C'est-à-dire : « sagesse », au pluriel précisément, donc deux ; autrement dit, par la révélation de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a) dans la 'Hokhma inférieure ('Hokhma Tata'a), elle est également attirée au-dehors. Voir aussi ce qui est écrit au sujet des « sagesse au-dehors », dans la paracha de Yitro, sur [le verset] : « Souviens-toi du jour du Chabbat pour le sanctifier. »

וזהו ג"כ מ"ש בפרק שירה אווז הבר המשוטטת במדבר כשרואה את ישראל עוסקים בתורה אומרת שיר קול קורא במדבר פנו דרך הוי' פי' קול

C'est aussi ce qui est dit dans le Perek Chira : l'oie sauvage qui erre dans le désert, lorsqu'elle voit Israël s'adonner à la Torah, chante le cantique : « Une voix appelle dans le désert : Frayez la voie de Havaya. » Le sens de « voix »

היינו המשכה הקל קול יעקב שנמשך בבחי' מדבר ושממה הוא העוה"ז פנו דרך הוי' להיות בו המשכת דרך הוי' וכמ"ש מזה בד"ה וידעת היום ובד"ה ולא אבה.

est l'effusion, « la voix est la voix de Yaakov », qui se répand au niveau du désert et de la désolation, à savoir ce monde. « Frayez la voie de Havaya » : afin que la voie de Havaya s'y déploie. C'est ce qui est écrit à ce sujet dans le maamar qui commence par « Et tu sauras aujourd'hui », ainsi que dans celui qui commence par « Mais Il ne voulut pas ».

26 וזהו עצמו ענין חכמות בחוץ דהיינו שיהיה נמשך אפילו בבחי' מדבר ושממה והיינו ע"י שהמשכה באה ונמשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלות והוא מבחי' שמן משחת קדש.

Et tel est précisément le sens de « Les sagesses... au-dehors » : qu'elle soit attirée jusque dans le niveau du désert et de la désolation. Cela se fait parce que cette effusion vient et se déploie d'au-dessus de l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), et relève du niveau de « l'huile de l'onction sainte ».

וע"ז בא הרמז בסיפור דרבב"ח [דרבה בר בר חנה] שהאווזות הם שמנים במאד שהיה בהם תערובות והתכללו ת השמן.

C'est à cela que fait allusion le récit de Rabbah bar bar Chanah : les oies étaient extrêmement grasses, car l'huile était mêlée en elles et intégrée à elles.

אך עיקר הגילוי פנימי [פנימיות / פנימית] החכמה עילאה זהו ע"י תערובות והתכללות השמן בהם ביותר וכנ"ל והיינו כמ"ש בזהר פ' צו (דל"ד א') דשמן שריא בגו חכמה עילאה דכולא

Mais la révélation essentielle de la dimension intérieure (pnimiyout) de la 'Hokhma supérieure (Chokhma Ilaa) s'opère par le mélange et l'intégration de l'huile en elles au plus haut degré, comme indiqué plus haut. C'est ce qui est écrit dans le Zohar, parachat Tsav (p. 34a) : l'huile réside au sein de la 'Hokhma supérieure de tout ;

ולכן נמשך ומתפשט גם למטה יותר שגם היש הגשמי יתבטל שלפי ערך רבוי הגילוי מח"ע [מחכמה עילאה] כך נמשך יותר הביטול כו'

elle est donc attirée et se répand encore plus bas, de sorte que même le yesh physique — l'existence tangible — soit annulé. En effet, à mesure que la révélation issue de la 'Hokhma supérieure est abondante, l'annulation de soi (bitoul) se prolonge davantage vers le bas, etc.

וכמ"ש בזהר באדרא דנשא (דקל"א ע"ב) בפ"י הפסוק חכמות בחוץ תרונה כד נגיד ממוחא סתימאה דא"א כו'

Comme il est écrit dans le Zohar, dans l'Idra de Nasso (p. 131b), à propos du sens du verset « Les sagesses crient au-dehors » : « Quand cela s'écoule du cerveau caché (mo'ha setima'a) d'Arikkh Anpin », etc.

ועיין מזה עוד שם (דק"מ ע"א) ובפ' ואתחנן (דרס"ב א') ובפ' תולדות (דקמ"א ב') ובפ' אחרי (דע"ח א').

Voyez aussi à ce sujet au même endroit (p. 140a), ainsi que dans la parachat Vaèt'hanan (p. 262a), la parachat Toldot (p. 141b) et la parachat A'haré (p. 78a).

ועמ"ש במ"א בענין ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים. ועמ"ש ע"פ הרע"מ [הרע"א מהימנא] פ' נשא אבנא למשקל בה דא יו"ד כו',

Voyez aussi ce qui est écrit ailleurs au sujet de « Une source sortira de la Maison de Havaya et arrosera la vallée de Chittim ». Voyez également ce qui est écrit à propos des paroles du Raaya Mehemna, parachat Nasso : « Une pierre pour peser : c'est le youd », etc.

וגם אווזי יש להם דמיון קצת לשליו שבשליו כתיב ויגז שלום מן הים ובאווזות ג"כ ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] (פא"ט [פרק אלו טריפות] דנ"ז)

Les oies présentent aussi une certaine ressemblance avec les cailles : à propos des cailles, il est écrit « Et le vent fit venir des cailles depuis la mer » ; et à propos des oies également, nos Sages, de mémoire bénie, ont enseigné (chapitre Eilu Tereifos, p. 57) :

הני אווזי דידן כעוף של מים דמיין כו' והוא רמז ג"כ למ"ש ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. « Ces oies à nous ressemblent à un oiseau aquatique », etc. C'est également une allusion à ce qui est écrit : « La terre sera remplie de la connaissance de Havaya, comme les eaux couvrent la mer. »

וגם שהאווזות הם לכנים אשר מורה על שרש החכמה ולכן קרא רבא לרב פפא ורב הונא בדר"י קאקי חיורי (בכתובות דפ"ה א' גיטין דף ע"ג סע"א [סוף עמוד א])

De plus, les oies sont blanches, ce qui indique la racine de 'Hokhma. C'est pourquoi Rava appela Rav Pappa et Rav Houna fils de Rav Yehochoua « oies blanches » (Ketoubot p. 85a ; Gittin p. 73a, fin du côté).

אך מה שאמר זה עליהם לגריעותא שלא כיוונו אל האמת היינו לפי שאף שהאווזות רמז לחכמות בחוץ עכ"ז [עם כל זה] האווזות הגשמיות הרי הן עדיין לא נתקנו

Mais s'il dit cela à leur sujet de manière péjorative, pour signifier qu'ils n'étaient pas parvenus à la vérité, c'est parce que, bien que les oies fassent allusion aux « Sagesse[s] [...] au-dehors », les oies physiques n'ont cependant pas encore été rectifiées,

שהרי הם ממה שנפל בשה"כ [בשכירת הכלים] כשאר כל העופות והבהמה כו'. והנה בפ"י וענין עד דשמטי גדפייהו פרש"י [פירש רש"י / פירוש רש"י] נופלות נוצה שלהם מרוב שומן.

car elles proviennent de ce qui est tombé lors de la brisure des réceptacles (chevirat hakelim), comme tous les autres oiseaux et animaux, etc. Quant au sens et à la signification de « jusqu'à ce que leurs ailes se détachent », Rachi explique : leurs plumes tombent sous l'effet de leur grande graisse.

ועיין בפרש"י [בפירוש רש"י / בפירוש רש"י] (בחולין פא"ט [פרק אלו טריפות] דנ"ו ע"ב) **בענין הנוצה ובתה"ד** [ובתרומת הדשן] **סי' קס"א. ויש לפרש כי עכשיו ההמשכה מחכמה עילאה באה ע"י צמצומים בבחי' שערות**

Voyez aussi Rachi (Houlin, chapitre Élou Tereifot, p. 56b) au sujet des plumes, ainsi que le Teroumat HaDéchen, section 161. On peut expliquer qu'à présent, le flux issu de la 'Hokhma supérieure se déverse au moyen de contractions (tsimtsoumim), à la manière de cheveux ;

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] **יהיה גילוי עצמיות חכמה עילאה בלי צמצומים וזהו דשמטי גדפייהו. ועיין בספר או"ת** [אור תורה (להרב המגיד ממעזריטש)] **מהה"מ** [מהרב המגיד] **נ"ע** [נשמתו עדן] **ע"פ ומחץ פאתי מואב כו'.**

mais dans le Temps futur, l'essence même de la 'Hokhma supérieure sera révélée sans contractions ; c'est là le sens de « leurs ailes se détachaient ». Voyez aussi le livre Or Torah du Maguid, dont l'âme repose en Éden, sur [le verset] « Il écrasera les extrémités de Moav », etc.

27 ועי"ל [ועוד יש לומר] **ע"פ מ"ש במ"א ע"פ ויהי קול מעל לרקיע כו' בעמדם תרפינה כנפיהן פי' לפי שהקול שהוא ההמשכה נמשך ממקום גבוה מאד היינו למעלה מבחי' פרסא שהוא נק' רקיע כמ"ש יהי רקיע כו'**

On peut encore expliquer cela d'après ce qui est exposé ailleurs au sujet du verset : « Il y eut une voix au-dessus du firmament », etc. ; « quand elles se tenaient debout, elles abaissaient leurs ailes ». Cela signifie que la voix, qui est l'effusion, provient d'un lieu très élevé, c'est-à-dire au-dessus du niveau de la parsa (cloison), appelée « firmament », comme il est écrit : « Qu'il y ait un firmament », etc.,

ויהי מבדיל כו' וע"י המשכה זו מלמעלה מהרקיע נמשך בהם בחי' הביטול וזהו בעמדם בחי' תפלה בלחש

« et qu'il sépare », etc. Par cette effusion provenant d'au-dessus du firmament, le niveau d'annulation de soi (bitoul) se déverse en elles. C'est là le sens de « quand elles se tenaient debout » : le niveau de la prière récitée à voix basse.

ואזי תרפינה כנפיהן דהיינו יראה ואהבה שהם בחי' גדפין כו' שהאוי"ר [שהאהבה ויראה] **ורצוא ושוב הם עדיין בחי' יש מי שאוהב כו'**

Alors, « elles abaissaient leurs ailes » : c'est-à-dire la crainte et l'amour, qui sont le niveau des « ailes » (gadfin), etc. Car l'amour et la crainte, ainsi que le ratso et le chov (l'élan et le retour), relèvent encore du niveau de « il existe un être qui aime », etc. ;

אבל הביטול הוא למעלה מזה וכנ"ל בענין ונחנו מה דמשה שלמעלה מבחי' רשפי אש וכשנמשך בהם הביטול ע"י קול והמשכה הנ"ל אזי תרפינה כנפיהן ונכללו האהוי"ר [האהבה ויראה] בביטול זה כו'

mais le bitoul se situe au-dessus de cela, comme on l'a indiqué plus haut à propos du «Et que sommes-nous» de Moché, qui dépasse le niveau des flammes ardentes. Lorsque le bitoul se déverse en elles par la voix et l'effusion mentionnées plus haut, alors «elles abaissent leurs ailes», et l'amour et la crainte s'intègrent dans ce bitoul, etc.

ועמ"ש מענין זה בפי' יתרו בד"ה וכל העם רואים את הקולות, ועד"ז יוכן כאן בהיות שענין האווזות הנ"ל רומז לבחי' חכמות בחוץ תרונה כו'

Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha de Yitro, dans le discours qui commence par «Et tout le peuple voyait les voix». De même, on comprendra ici: puisque les oies mentionnées plus haut font allusion au niveau de «Les sagesse crient au-dehors», etc.,

תתן קולה אשר קול והמשכה זו הוא מבחי' מו"ס [מוחא סתימאה] מעל לרקיע וכמ"ש בזהר תולדות שם ועי"ז גם כל בשר יבוא לבחי' השתחוואה וביטול

«elle fait entendre sa voix»: cette voix et cette effusion proviennent du niveau du cerveau caché (Mo'ha Stima'a), «au-dessus du firmament», comme il est écrit dans le Zohar, Toldot, à cet endroit. Grâce à cela, même «toute chair viendra» au niveau de la prosternation et du bitoul.

ומזה נמשך ג"כ דשמטי גדפייהו בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] הנק' גדפין והיינו משמנייהו שהשמן הוא המשכת חכמה עילאה דכולא גילוי הביטול העליון כו'.

De là découle également que «leurs ailes se détachaient»: le niveau de l'amour et de la crainte, appelés «ailes». Et cela vient de «leur graisse», car l'huile (chemen) est l'effusion de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), dont tout procède: la révélation du bitoul suprême, etc.

28 ועי"ז מענין אגדה זו בספר עבודת הקדש ח"ב [חלק ב'] פמ"ג והוא ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרוננו לברכה] פי' דהנך תרי אווזי היינו חדא דליא לי אטמא וחדא כו'

Voyez également, sur le sujet de cette aggada, le livre Avodas HaKodesh, partie II, chapitre 43. Son auteur, de mémoire bénie, explique que ces deux oies — à savoir, «l'une leva sa patte vers moi et l'autre», etc. —

הן חכמה עילאה וחכמה תתאה הנקי חכמת שלמה וזהו ענין חכמות בחוץ חכמות תרי משמע וכנ"ל ועיין במהרש"א [במהרש"א] הובא בעין יעקב שם שהעיר ג"כ לענין אוו"ל הנ"ל מענין השליו:

sont la 'Hokhma supérieure (Chokhma Ila'a) et la 'Hokhma inférieure (Chokhma Tata'a), appelée « la sagesse de Chlomo ». Tel est le sens de « Les sagesse... au-dehors » : le pluriel « sagesse » en indique deux, comme mentionné plus haut. Voyez également le Maharsha, cité dans l'Ein Yaakov à cet endroit, qui a lui aussi relevé, à propos des oies mentionnées plus haut, le rapport avec les cailles.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/behaaloscha/3/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak